

Důvodová zpráva

Obecná část

Ustanovení § 21 odst. 8 bylo do zákona o dani z přidané hodnoty doplněno zákonem č. 170/2017 Sb. Podle tohoto ustanovení se plnění služby trvající déle než 12 měsíců považuje za uskutečněné vždy k poslednímu dni každého kalendářního roku, následujícího po roce, ve kterém bylo poskytování služby zahájeno. Toto ustanovení nedůvodně dopadá na poskytování služeb, k nimž jsou daňoví poplatníci zavázáni na základě rozhodnutí státu (soudu nebo jiného orgánu veřejné moci), v situaci, kdy jim je odměna za službu přiznávána následně i vyplácena až po ukončení poskytování této služby, zejména jde o soudem ustanovené advokáty v trestních, civilních i správních věcech, daňové poradce-jsou-li ustanoveni k poskytnutí služby, nově pak dopadá na celý systém bezplatné právní pomoci, který má začít fungovat od 1. července 2018.

Tato odměna je vždy hrazena až po ukončení zastupování, dříve ji ani poskytovatel služby vyúčtovat nemůže. Přesto by v takové situaci musel daň z přidané hodnoty za dosud poskytnuté plnění vykázat a odvést, aniž by již měl nárok na její úhradu ze strany státu. Tato situace se jeví jako neúnosná zejména v případě dlouhotrvajících náročných trestních obhajob, kdy ustanovenému obhájci je odměna hrazena až s několikaletým zpožděním a poskytovatel služby v řadě případů dopředu neví, které části služby mu budou přiznány a které případně nikoliv, tedy v průběhu poskytování služby je její cena známa pouze velmi orientačně. Zmíněné ustanovení nepochybně poskytuje ochranu před eventuálními daňovými úniky spočívajícími v tom, že služba není formálně ukončena, a proto není odváděna DPH, o takovou situaci v popisovaném případě však nejde.

Navrženou úpravou nehrozí žádné negativní důsledky, neboť poskytovatel za svou službu dostane v konečné fázi odměnu právě ve výši přiznané rozhodnutím státního orgánu anebo pojmím provedené kontrole, takže pravidlo nebude možné zneužít. Vzhledem k tomu, že odměna je v takovém případě stanovena konstitutivním rozhodnutím státního orgánu nebo na jeho základě, je její výše i datum úhrady v plně v rukou státu a není tedy věcí soukromoprávní dohody účastníků transakce. Stát je současně garantem toho, že zákonná úplata (v daném případě nejde o úplatu sjednanou) bude skutečně uhrazena.

V případě plnění ustanovených advokátů by pak v důsledku uplatnění § 21 odst. 8 zákona o DPH v platném znění byla zcela potlačena neutrální funkce daně z přidané hodnoty a naopak by se advokáti dostali do situace úvěrujících stát. Takový postup by proto s vysokou mírou pravděpodobnosti směřoval k odmítnutí ustanovení advokátem v náročných, a tedy dlouhotrvajících věcech, a ve svých důsledcích by mohl být vnímán jako nástroj odepření spravedlnosti. Je proto navrhováno, aby právní úprava platící do účinnosti zákona č. 170/2017 Sb. byla pro výše popsané případy zachována i nadále.

Navržená úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a mezinárodními závazky České republiky podle čl. 10 Ústavy České republiky. Navržená úprava není v rozporu s právem Evropské unie. Navržená úprava nemá žádný dopad na státní rozpočet, ani na hospodaření územních samospráv. Navržená úprava nemá negativní hospodářské dopady.

Navrhuje se, aby v souladu s ustanovením § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, vyslovila Poslanecká sněmovna

souhlas s tímto návrhem zákona již v prvním čtení. Důvodem pro tento postup jsou výše popsané negativní dopady na poskytovatele právních služeb, kteří tak činí z rozhodnutí státu, přičemž s ohledem na stávající znění § 21 odst. 8 zákona o DPH se dostávají tito poskytovatelé do postavení osob uvěřujících stát. Tyto negativní dopady by byly ještě zesíleny od 1. července 2018, kdy má začít fungovat systém bezplatné právní pomoci.

Zvláštní část

Čl. I

V jediném novelizačním bodě je navržena změna určení okamžiku, kdy došlo ke zdanitelnému plnění v případě služeb ustanoveného advokáta poskytovaných v tuzemsku po dobu delší než 12 měsíců. Je navrhováno, aby se za okamžik zdanitelného plnění považoval den úhrady odměny, jako tomu bylo do 30. června 2017.

Čl. II

Účinnost tohoto zákona se navrhuje stanovit dnem 1. ledna 2019.

V Praze dne 26. dubna 2018

Marek Benda, v.r.

Jan Chvojka, v.r.

Radek Vondráček, v.r.